

Kompetencemål for håndværk og design

Kompetencemål efter 9. klasse

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

- anvende redskaber, værktøjer og maskiner målrettet og sikkert til forarbejdning af materialer.
- forarbejde mangeartede materialer selvstændigt i forhold til produktets form, funktion og udtryk.
- arbejde med forskellige designprocesser knyttet til egen produktfremstilling.

Færdigheds- og vidensmål efter 3. klasse

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- kunne anvende grundlæggende redskaber i form af fx snittekniv, modellerpinde og hammer
- kunne fremstille enkle figurer og figurgrupper i voks og ler
- få indsigt i processer vedrørende mindre byggeprojekter
- få kendskab til og afprøve gamle håndværkstraditioner

Færdigheds- og vidensmål efter 6. klasse

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- kunne bruge egne ideer ved fremstilling af brugsgenstande
- kunne arbejde med design indenfor en given ramme: størrelse, balance, holdbarhed, funktion og æstetik
- kende og kunne anvende grundlæggende håndværktøjer og redskaber og vælge dem efter hensigt
- kende og kunde skelne mellem bløde og hårde materialers anvendelsesmuligheder
- have viden om skitsers formål og struktur
- have viden om og kunne beherske grundlæggende teknikker til bearbejdning af træ
- selvstændigt kunne forarbejde træmaterialer efter instruktion
- kunne fremstille produkter efter egne ideer
- have kendskab til materialers oprindelse
- kunne afprøve egne ideer ift. form og funktion

Færdigheds- og vidensmål efter 9. klasse

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- have opnået kunnen i hænderne efter tålmodig øvning
- have opnået fornemmelse for forskellige materialers egenskaber og kvaliteter
- kunne følge skriftlige arbejdsbeskrivelser
- kunne fremstille produkter med udgangspunkt i egne ideer og have kendskab til en designproces - fra ide til produkt
- vælge hensigtsmæssige teknikker og arbejdsredskaber og maskiner
- kunne bruge specialværktøj til fx pilefletning, smedning og keramik hensigtsmæssigt og forsvarligt
- kunne arbejde med præcision og bruge måleredskaber med nøjagtighed
- kunne vurdere eget arbejde og indsats i forhold til mål og ide
- bruge relevante fagudtryk
- kunne planlægge en arbejdsproces før påbegyndelse
- kunne arbejde med æstetiske udtryk i et produkt
- have viden om vidt forskellige materialers forarbejdningmuligheder
- kunne færdes sikkert i værkstederne
- have viden om elementære sikkerhedsforanstaltninger og sikker brug af værktøjer, redskaber, maskiner og materialer og kunne vælge mellem og bruge dem hensigtsmæssigt
- kunne disponere tid og indsats i en værkstedssammenhæng
- aflæse et materiales tilstand (fx jerns temperatur eller lers tørhed) og beslutsomt reagere hensigtsmæssigt herpå
- udvikle praktisk dømmekraft
- lære af egne erfaringer i arbejdet og selv tilrette den efterfølgende proces
- kunne arbejde ved- og udholdende, udvikle nærvær i arbejdsprocessen, udvikle selvkontrol og viljeskraft samt iagttagelsesevnerne
- kunne evaluere egen designproces og eget produkt ud fra designidé

Fagplan for håndværk

Indledning

Håndværksmæssige aktiviteter bringer mennesket i kontakt med mere end stof, farve og form. En skabende aktivitet engagerer følelseslivet, sætter individet i kontakt med sig selv og giver mulighed for oplevelse og erkendelse af rent almenlydige menneskelige principper. Kunstens ydre, materielle form, farve og udtryk giver sanseerfaringer som kan gå ud over det fysiske plan. Oplevelsen af et abstrakt indhold ved kunstværket giver erfaring på et ideelt plan. I kunsten samtaler det materielle med det åndelige.

Der er to sider ved kunst og håndværk: Oplæring i kunstfagene, og oplæring gennem kunstfaglige aktiviteter. I steinerskolen sker undervisningen gennem kunstfaglige aktiviteter fra første skoledag. Undervejs i skoleforløbet skilles enkelte kunstfag ud som egne fag, i tillæg til den fortsatte brug af disse aktiviteter tværfagligt.

Elevene får gennem et mangfoldigt fagtilbud erfaring med højst forskellige materialer. Det karakteristiske ved materialet og det værktøj som er nødvendigt til bearbejdelsen, stimulerer eleverne alsidigt gennem det fysiske sansbare og gennem de følelsesmæssige oplevelser de får. Ved formingen af et materiale er det lige så meget materialet som former elevens forståelse af muligheder og begrænsninger. Elevene lærer at tænke både praktisk og æstetisk; resultatet skal være både skønt og funktionelt. Og her er det livet selv som fortæller eleven om målet er nået – genstanden skal fungere i praktisk brug.

Arbejdet kræver aktivitet på alle planer: Tankemæssigt fra planlægning til hyppig iagttagelse og vurdering. Viljemæssigt fordi elevenes dialog med materialer og værktøj kræver udholdenhed og udvikler fin- og grov motorik. Følelsesmæssigt gennem elevenes oplevelse af de æstetiske kvaliteter og deres indre respons på disse. Således bliver mødet mellem ideoplæg og gennemførelse – mødet mellem abstrakt forestilling og den konkrete virkelighed – til et felt for udvikling af begreber og skoling af tænkningen.

Håndværksmæssige aktiviteter fremelsker kunnen og selverkendelse. De udvikler samarbejdsevner, respekt, ansvarsfuldhed og tolerance og skaber således værdier som må ligge til grund for udviklingen af social og kulturel forståelse.

En af dem som med størst klarhed har udviklet begreber for kunstens egenart og betydning, er Friedrich Schiller. I sine breve "Om menneskets æstetiske opdragelse" fremsætter han de tre motiver stofdrift, formdrift og legedrift. I dynamikken mellem disse tre kræfter ligger

princippet for den kreative virksomhed, enten det gælder professionel aktivitet på højeste niveau eller det drejer sig om pædagogisk tilpasset virksomhed med kunstneriske elementer.

Den konkrete gevinst ved arbejdet med kunst- og håndværksfagene er mangfoldig:

- Øvelse i præcis iagttagelse og sansning.
- Øget evne til at opleve skønhed og andre kvaliteter i natur og i kulturudtryk.
- Erfare og kende forskellige materials muligheder og begrænsninger.
- Udvidelse af erfaringsområdet i mødet med egne og andres frembringelser.
- Stimulering af spontanitet, kunnen og tryghed i skabende processer.
- Styrkelse af virkelighedssans og selvvurdering i omgang med opgaverne.
- Udvikling af sociale færdigheder, særlig gennem samtidige handlinger i kunstneriske projekter.
- Erfaring med og opøvelse af "flow", fokuseret motivation; at komme i den mentale tilstand hvor man er et med det man arbejder med, hvor skellet mellem selvet og omgivelserne viskes ud og man handler intuitivt og lærer og præsterer på et andet bevidsthedsplan.

Forskningen har vist at disse erfaringer og færdigheder har stor værdi for al læring og forståelse, på tværs af konventionelle faggrænser.

Håndværk begynder lige fra skolestart som integrerede aktiviteter, som senere i forskelligt tempo får sine egne timer på timeplanen. I grundskolen dækkes håndværk af den klassiske betegnelse håndarbejde, altså med bløde materialer, og sløjd med hårde materialer som træ og andet. Fra 9. klasse sker der en videre specialisering og fordybelse, håndværket får her ofte præg af kunsthåndværk. Gennem alderstilpassede udfordringer øges kundskaberne om værktøj og materialer, der øves udholdenhed og opleves mestring.

I 9. klasse er der en række forskellige håndværk som eleverne har i perioder på mellem 3 og 6 uger, men fælles for dem alle er at eleverne stilles over for et materiale de skal arbejde med, og en opgave de skal løse, hertil redskaber de skal lære at kende og anvende i processen. Måden de løser opgaven på, er individuelt forskellig - idet der normalt ikke er tegninger og målkrav. Det betyder at hver elev løser opgaven på sin måde i løbet af arbejdsprocessen, og elevernes arbejder er derfor unika. Her er altså tale om kunsthåndværk. Materialet kan fx være jern, og opgaven kan være at lave en lysestage. Et antal modeller er stillet frem; eleverne får udleveret et stykke jern, de har et værksted til rådighed med en esse, ambolt og værktøj; ligesom de har en lærer der kan vejlede. Det der herefter kræves af eleven, er en fordybelse hvor han/hun glemmer sig selv for at koncentrere sig fuldstændigt om materialet og arbejdet hermed. Eleven skal så at sige handle med hænderne ud fra en erkendelse af eller oplevelse med materialets egenart. Eleven kommer i denne proces ind i en dialog - hvor materialet svarer på de handlinger han/hun gør i form af et konkret resultat af fx et hammerslag, og hvis resultatet ikke er tilfredsstillende, må man forsøge sig med korrektioner. Det vil sige at håndværket giver mulighed for tilbagemelding på en helt anderledes måde end tænkearbejdet i fag som historie, geografi og samfundsfag. I håndværket øves således dømmekraften, ikke efter en tilbagemelding fra læreren, men nu og her i arbejdsprocessen, og det er eleven selv der dømmes sin egen indsats. Arbejdet med håndværk kan således ses som et redskab til at styrke tænkningen og fagligheden gennem viljen (dvs. iagttage, tænke, korrigerer og handle i fortløbende proces).

Hver enkelt elev skal præstere en viljesindsats når han/hun gennemgår den lange seje proces som er nødvendig for at bearbejde et materiale så der kommer et resultat ud af det. At komme igennem barrierer af fejl, modstand og egen utilstrækkelighed er en lang sej proces - men når det lykkes, kommer eleverne ind i en tilstand af rytmisk flow som bærer dem igennem. Her har også det sociale

fællesskab en betydning. Dette fællesskab i et værksted har en særlig karakter, idet alle elever samtidigt befinder sig i en arbejdssituation hvor den enkelte er fordybet i og koncentreret om arbejdet med at bearbejde materialet; dette synliggøres eller høres af alle i værkstedet og skaber en god og varm stemning.

De kompetencer der er resultatet af evner, kvaliteter og erfaringer øvet i håndværksundervisningen kan overføres og bruges i alle andre sammenhænge.

Fagplan i håndværk

1.-3. klasse

I forbindelse med fortællestof og emner i hovedfagsundervisningen fremstilles voksfigurer, lerfigurer m.v., som illustrerer de forskellige emner, karakterer og andet.

I 3. klasse fremstiller eleverne vægte i træ og kobber til brug for regneundervisningen, snitter redskaber til eget efterfølgende brug i håndarbejdsundervisningen (fx tene), smeder knive i jern under hjemstavns læren og bygger i samme forbindelse et hus, en pizzaovn eller lignende som et klasseprojekt

4.-6. klasse

I forbindelse med 4. classes vikingeperiode indlægges ofte noget såkaldt grøn sløjd, hvor eleverne fremstiller brugsgenstande til vikingelege, - bl.a. kampstokke med dekoration. Andre aktiviteter i denne forbindelse kan inkludere sømsmedning, fremstilling af træskjolde og perler af ler.

I sammenhæng med zoologiundervisningen kan fremstilles dyr og dyregrupper af de behandlede dyr i ler, som efterfølgende brændes til keramik.

I 5. classes historieundervisning især om Antikkens græske kultur er ler relieffer et brugbart emne, og i 6. klasse fremstilles ofte fedtstensamuletter i sammenhæng med Grønlandsundervisningen, ligesom våbenskjolde kan være relevante til historieperioden om middelalderen.

I den deciderede håndværksundervisning, sløjd, som påbegyndes i 6. klasse, skal eleven fremstille brugsgenstande og legetøj i en overskuelig størrelse i træ. Dette kan være en mindre ske, en (dyre)figur som afslutning på en køkkenrulleholder og en mobile af krydsfiner.

Eleven lærer herved at bruge værktøj som håndsav, snittekniv, huljern, rasp, fil og slibepapir. Eleven skal lære at udføre en opgave i træ efter en skitse. Eleven tager

her et vigtigt skridt i retning af at lære en håndværkertilgang til arbejdet. Det stiller krav til elevens viljeskræfter at gennemføre en opgave, og eleven udvikler udholdenhed i arbejdet med at overvinde materialets modstand.

7.-8. klasse

I sløjdundervisningen i 7. klasse skal eleven fremstille en brugsgenstand efter en idé, skitse eller tegning, en genstand som medfører formgivning med både indre og ydre form. Det kan fx være en skål ud af et større stykke træ. Eleven får undervejs lov til at prøve kræfter med et begrænset antal maskiner.

Eleven skal lære at omsætte en idé til virkelighed. Tanker og forestillinger udmøntes i et tredimensionelt resultat. I arbejdet med hammer og stemmejern stilles der nu højere krav til udholdenhed. I tilgift hertil lærer eleven også noget om ansvarlig omgang med værkstedets maskiner.

I 8. klasse får sløjd mere karakter af snedkeri. Eleven skal fremstille enkle møbler, fx i form af en taburet med enten træsæde eller et sæde flettet i snor. Eleven skal lære at arbejde efter en nøjagtig tegning. Han eller hun skal lære at planlægge arbejdsgangen.

Eleven skal også udvikle og gennemføre et stykke arbejde efter egen idé. I dette arbejde skal tænkning og vilje samarbejde for at opnå det ønskede resultat.

I snedkeri vælges individuelle opgaver der er en udfordring for tænkningen, praktisk tilrettelæggelse og øvelser i at bearbejde træ til på forhånd tegnet brugsgenstand/møbel, håndtering af værktøj som stemmejern og høvl, fx slibning, boremaskiner, rystepudser, stiksav m.v. - og sikkerhed i omgang med disse værktøjer samt hensigtsmæssigt valg af materialer. Der anvendes sammenføjningsmetoder som f.eks. at bruge tapper og dyvler

.

I forbindelse med hovedfagsundervisningen er der mangfoldige muligheder for at inddrage formgivning i især ler, fx knogler eller hele kranier i forbindelse med undervisningen i menneskekundskab.

I 8. klasses skuespil kan eleverne nu inddrages mere selvstændigt i det praktiske arbejde med opbygning af scenografi og ophængning af belysning, og i forbindelse med den selvstændige produktopgave fremstiller eleverne ofte egne produkter eller prototyper af deres behandlede emner.

9. klasse

Kurvefletning

Eleven skal fremstille brugsgenstande i pil og lære materialet at kende, samt hvordan man bruger det værktøj, der hører til faget. Eleven skal tegne skitser af det arbejde, han eller hun vil udføre. Eleven skal kunne beskrive arbejdsgangen, når arbejdet er færdigt. Eleven skal til slut evaluere processen og det færdige resultat.

Eleverne arbejder med pil der i våd tilstand er et meget formbart, smidigt og blødt materiale. Opgaven er at fremstille tredimensionelle former/rum. Der kræves godt håndlag, omhu og fordybelse ligesom det kræves at eleven kan komme ind i en god rytmisk arbejdsproces. Disciplinen kræver at man kan disponere materiale af meget forskellig tykkelse til en ensartet form.

Smedning i jern

Eleverne former i jern; de får praktisk erfaring med at skære, varmsmede og koldsmede. Følgende teknikker øves i arbejdet med varmsmedning: stukning, strækning, spaltning og bøjning. Eleverne sammenføjer ved nitning eller svejsning ligesom de laver overfladebehandling ved at file og polere, og så laver de overfladebeskyttelse ved sort indbrænding. I varmsmedning laves mindre ting som lystemager, knager, værktøj - praktiske ting som kan bruges

Keramik

Eleverne former krukker og skåle med låg i stentøjsler. Eleverne formgiver selv under vejledning deres genstande, ligesom de selv skal udtænke både form-, dekorations- og overfladedesign som passer til den fremstillede form, fx i form af en dyrefigur eller lignende som håndtag, indprentede gentagne mønstre i lerets overflade og evt. en pålagt glasur relevante steder. Krukkerne fremstilles ved plade- og pølseteknik.

Fri håndværksopgave

Håndværksopgaven i 9. klasse er en opgave, hvor eleven selv skal forfatte sin opgaveformulering, der skal gøre rede for eksakt hvilken opgave, eleven vil stille sig selv og hvilket udbytte, eleven forventer sig af opgaven. Opgaven er en rent praktisk opgave, hvor eleven skal skabe, forme eller konstruere en eller flere ting med sine hænder.

Eleven har to måneder til udenfor skoletid at arbejde med sin håndværksopgave, hvorefter opgaven skal udstilles og eleven skal holde en kort fremlæggelse om opgaven og de vundne erfaringer. Til opgaven skal der vedlægges et regnskab for de forbundne udgifter.

Afslutningsvis formulerer eleven en selvevaluering, der inkluderer graden af gennemførelse af den stillede opgave, processen og den mundtlige fremlæggelse. Ud over opgaveformuleringen er selvevalueringen det eneste skriftlige element i opgaven.

Trin- og slutmål for faget håndarbejde.

Kompetencemål efter 9. Klasse

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- Kunne anvende værktøjer, redskaber og maskiner (symaskine) forsvarligt til forarbejdning af materialer.
- Kunne forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk.
- Kunne arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling.

Færdighedsmål efter 3. Klasse:

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- Kunne anvende grundlæggende redskaber i form af strikkepinde, hæklenåle, synåle, håndtene, håndkarter.
- Kunne fremstille enkle redskaber (strikkepinde, simpel håndtene).
- Kunne anvende grundlæggende teknikker når der skal strikkes, kartes, spindes, væves og sys i hånden.
- Kunne udvikle finmotorik.

Vidensmål efter 3. Klasse:

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- Kende processen fra uld til garn.
- Kende til materialers egenskaber, her fortrinsvis uld, silke og bomuld.
- Få kendskab til og afprøve gamle håndværkstraditioner.

Færdighedsmål efter 6. Klasse:

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- Kunne bruge egne ideer ved fremstilling af et broderi motiv.
- Kunne arbejde med design inden for en given ramme: komposition, farver.
- Kunne anvende korssting.
- Kunne starte og afslutte et strikkearbejde mere selvstændigt samt beherske strikning med 5 pinde til rummelige genstande – tænke tredimensionalt.
- Kunne strikke mønstre.
- Kunne skabe et produkt f.eks. et dyr efter egen skitse og mønsterdesign.
- Kunne bruge forskellige dekorationsteknikker og kombinere materialer.
- Kunne opøve tålmodighed og vedholdenhed til at gennemføre et arbejde.

Vidensmål efter 6. klasse

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- Kende navnene på grundlæggende sting og teknikker.

- Kende navnene på grundlæggende redskaber og bruge dem hensigtsmæssigt til den valgt opgave.
- Have viden om kombination af materialer f.eks. ved dekoration.
- Have kendskab til materialers oprindelse.
- Have kendskab til skitsers formål.
- Have viden om enkel arbejdstilrettelæggelse.

Færdighedsmål efter 9. klasse (udbygger og supplerer målene efter 6.klasse)

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- Have opnået kunnen i hænderne gennem tålmodig øvning.
- Have opøvet en fornemmelse for materialers egenskaber og kvalitet.
- Kunne sy på symaskine med nogen rutine, herunder bruge de forskellige funktioner og sting hensigtsmæssigt.
- Kunne bruge givne mønstre, hvilket indebærer at lægge mønster på stof, afmærke og klippe ud.
- Være i stand til at ændre i et givent mønster og selv fremstille et enkelt mønster.
- Kunne følge skriftlige arbejdsbeskrivelser.
- Kunne fremstille produkter med udgangspunkt i egne ideer.
- Kunne anvende dekorationsteknikker herunder broderi, stofmaling, tekstiltryk og applikation.
- Eksperimentere med form, farve og materialesammensætning.
- Vælge hensigtsmæssige teknikker og arbejdsredskaber.
- Kunne samarbejde om et projekt (forklædefremstilling på "fabriksmanér").
- Kunne eksperimentere med teknikker og modeller i et let bearbejdeligt materiale til afprøvning af det planlagte produkt f.eks. i pap før det gennemføres i eksempelvis læder.
- Kunne anvende specialværktøj til læderarbejde hensigtsmæssigt.
- Kunne forarbejde læder og skind til et funktionelt og æstetisk produkt.
- Kunne arbejde med præcision.
- Kunne vurdere eget arbejde og indsats i forhold til mål og ide.
- Bruge relevante fagudtryk.
- Kunne planlægge før man sætter i gang.
- Kunne arbejde med det æstetiske udtryk i produktet.

Vidensmål efter 9. klasse (udbygger og supplerer målene efter 6. klasse)

Undervisningen giver eleverne mulighed for at:

- Opnå kendskab til forskellige tekstile materialers egenskaber og anvendelsesmuligheder.
- Have viden om sikker brug af redskaber og symaskiner.
- Have viden om skitsers formål.
- Få et indblik i den proces et stykke læder har gennemgået, fra det som hud på et dyr kan blive til et brugbart materiale.
- Have kendskab til en designproces- fra ide til produkt.
- Få kendskab til genanvendelse af materialer og viden om ressourcbevidsthed.

I faget håndarbejde tilstræbes det, ligesom i enhver anden helhedspædagogik, at tilgodese alle sider af eleven. Gennem det skabende håndværksmæssige arbejde øves praktiske færdigheder samtidig med, at æstetisk sans og praktisk tænkning fremmes.

Der lægges vægt på gode, hensigtsmæssige materialer, redskaber og værktøjer, som er en forudsætning for det gode arbejde og glæden ved det færdige produkt. I starten undervises efter mesterlærerprincippet. Sidenhen suppleres med skrevne instruktioner, som skal træne eleven i at forstå og bruge en faglig tekst.

I den tekstile designproces får eleven mulighed for at opleve udfordring, glæde og følelsesmæssigt engagement, når ideer via forarbejdede materialer omsættes til konkrete produkter med en funktionel og æstetisk værdi for eleven selv og for andre. Gennem den skabende proces udvikler eleven erfaring og selvtillid til egne evner.

Som inspiration til mange designprocesser bruger vi vores kultur – både den lokale og globale.

Eleverne skal blive fortrolige med og have en forståelse for både den tekstile kultur, som rækker tilbage i historien mod tidligere tiders håndværkstraditioner, men også den, der rummer en nutidig dimension.

Fagplan for håndarbejde 1. – 9. klasse

1. klasse

Strikning er et vigtigt element i undervisningen. Det kræver finmotorik og er en god øvelse i koordination af begge hænder. Gennem anstrengelse og tålmodigt arbejde opnås rutine, og viljen hos barnet styrkes.

I 1. klasse er hovedtemaet at lære at strikkes med 2 pinde. Materialet er hovedsageligt uldgarn, gerne plantefarvet. Eleven fremstiller selv sine strikkepinde. Der strikkes i enkle former og det første arbejde kan f.eks. være en

lille bold. Det store strikkearbejde er en bamse eller en dukke. Indledningsvis tvindes, drejes og knyttes snore i uldgarn i forskellige farvekombinationer. Eleverne er i nogen grad med til de efterfølgende monteringer og udstopninger. Der øves at tråde en nål og hæfte ender.

2. klasse

I 2. klasse arbejdes der med hækling. Materialet er hovedsageligt bomuldsgarn. Der øves den svære kunst at slå luftmasker op i tilpas størrelse både med og uden hæklenål. Hæklingen åbner for næsten ubegrænsede muligheder for at forme. Det første arbejde kan f.eks. være fremstilling af grydelapper. Der øves at hække luftmasker, fastmasker og evt. stangmasker. Herefter lærer eleven at hække runde former til et boldnet, en sommerhat eller andre brugsting. Undervejs arbejdes der med ind- og udtagninger, fremstilling af knaphuller og knapper, og der læres at hæfte ende på bagsiden. Efterfølgende kan andre projekter f.eks. være fri broderi med enkle sting på stof, eleven selv har malet.

3. klasse

Det gennemgående tema er hjemstavnslæren i hovedfag, der danner grundlaget for en del af håndarbejdsundervisningen i 3. klasse. Ofte fremstiller eleven selv sin håndten. Ulden skal bearbejdes inden den kan bruges: den skal evt. først vaskes, siden kartes og til sidst spindes på håndten. Det kræver fornemmelse for materialet og masser af øvelse at få spundet uld til brugbart tråd eller garn. Det færdigt spundne garn bruges til at væve en hyrdetaske. Hæklingen tages op igen ved færdiggørelsen af tasken, og eleverne stifter bekendtskab med en gammel metode til fremstilling af snore, når de "slendrer" hanken.

4. klasse

I 4. klasse er temaet korsstingsbroderi. Det kræver tålmodighed og sans for præcision at sy små ensartede sting, og det tilstræbes, at eleven bliver bevidst om stingenes ensartede retning. Samtidig skal der holdes orden på ret – og vrangside. Eleverne laver selv et udkast til det, der skal broderes. Mønstrene er geometriske og abstrakte i formen og symmetriske ved spejlvending. Arbejdet udmunder i en pung, taske, penalhus eller lignende brugsting.

5. klasse

I 5. klasse genoptages strikningen nu med 5 pinde og evt. rundpinde til strikning af mere komplicerede arbejder i form af huer, vanter, sokker el.lign., hvor det rummelige aspekt i strikningen er den nye udfordring. Garnet er tyndere end tidligere og gerne plantefarvet. Hvor det er muligt, inddrages eleverne i plantefarvningen.

Der læres ind – og udtagninger samt ribstriking. Eleven har som udgangspunkt for deres arbejde tegnet udkast til den ønskede model med angivelser af farver og mønstre.

6. klasse

I 6. klasse arbejdes der med tredimensional tekstilformgivning. Det kan være fremstilling af flokdyr fra den afrikanske savanne eller den nordlige halvkugle, idet der kan knyttes an til geografiundervisningen. Inspiration kan findes i bøger og på internettet.

Eleverne fremstiller deres dyr med naturtro proportioner og gerne i bevægelse. Fra deres tegning fremstilles et tredimensionelt mønster.

De lægger deres mønsterdele på stof og syr med små ensartede sting i hånden. Her er det vigtigt, at de lærer at holde arbejdet i hånden mens de syr i stedet for fladt på bordet. Retsiden vendes ud og dyret skal stoppes så fast, at det kan stå. Hele processen kræver omtanke, tålmodighed og udholdenhed.

Materialet kan være bomuldsstof som eleverne selv farver, eller uldfilt som de selv har fremstillet.

Der broderes og filtes detaljer som f.eks. øjne, striber på zebraen og pletter på giraffen – den sidste finish.

Andre arbejder på dette klassetrin kan være knyttearbejde, patchworksyning eller fremstilling af hjemmesko eurytmisko.

At lære at sy på symaskine kan tages op på dette klassetrin sidst på året som en forberedelse til det kommende års nye udfordringer.

7. klasse

I 7. klasse arbejdes der videre med formgivning ved fremstilling af en beklædningsgenstand –ofte en anorak, en taske eller lign. Nu sys der på symaskine, hvilket åbner op for helt nye udfoldelsesmuligheder.

Indledningsvis tages der ”sykørekort” med henblik på at få kendskab og øvelse i maskinens forskellige funktioner.

Der lægges op til, at eleverne kan ændre i mønsteret til et mere personligt design. Der tages mål, mønster aftegnes, stoffet klippes ud og delene sættes (rigtigt) sammen og sys. Der sys lommer, lynlåse, knapper og bånd i.

Eleverne lærer at håndtere strygejern og strygebræt og at strygningen ofte er et vigtigt element i et syarbejde. Det er også en udfordring at stryge rummelige former på et fladt bræt.

Til arbejdet hører at følge enkle skriftlige arbejdsbeskrivelser og instruktioner, og eleverne får en ide og viden om arbejdsgangen i et syarbejde.

De erfarer, at et grundigt forarbejde, præcision og tålmodighed er vigtige elementer, hvis resultatet skal blive brugbart og smukt.

I forbindelse med dramaperioden kan det komme på tale at sy/ændre kostumer.

8. klasse

I 8. klasse er temaet arbejdsgangen i massefremstilling inden for tekstilindustrien.

I "vores virksomhed" produceres der forklæder til 1. klasse med et personligt broderet navn og motiv på. Her oplever eleverne samspillet i en produktion, hvor hver (gruppe) har ansvaret for at udføre sin del af arbejdet således, at næste led i produktionen kan udføres tilfredsstillende.

Eleverne får stor øvelse og rutine i tidligere lærte færdigheder ved denne opgave, og den tekniske kunnen bliver uddybet.

De mest anvendte broderiteknikker bliver lært, så eleverne frit kan designe udsmykningen på forklædet.

Hvis det ikke er nået i 7. Klasse gennemgås forskellige materialer (natur og kunstige) med fordele og ulemper, herkomst osv.

Sidst på året kan der arbejdes med et selvstændigt planlagt syarbejde, der kan undervises i materialelære, der kan stoppes strømper og stryges skjorter.

9. klasse

I 9. klasse arbejder eleverne med et nyt materiale i form af læder. Dette materiale har en fast struktur og en hård overflade og indbyder til fremstilling af forskellige nyttegenstande som bæltter, pung, etuier samt tasker i alle størrelser. Arbejdet med læder kræver brug af værktøj, som ligeledes er nyt for eleverne. Før et arbejde påbegyndes laves der skitser, og arbejdsgangen tilrettelægges. Omtanke og nøje planlægning er vigtige elementer i arbejdet med læder. Indfarvning og efterbehandling af emnerne er også en vigtig del af arbejdet. Sideløbende med den praktiske del fortælles der om de forskellige processer og garvemetoder en hud gennemgår, før det bliver til brugbart læder.

Andre materialer som f.eks. gummi (fra en cykelslange) kan være alternativ til læder.